

वा०श०

॥ २०८ ॥

नातिवर्तेः नातिवर्तेथाः ॥ सद्रतिभ्रंशो न भवतीत्यर्थः ॥ ४ ॥ परिषदः त्वत्संबन्धिन्धः श्रेणयः ज्ञातयोवांधवाः ॥ नृपाः सेवकनृपाः ॥ एषुरक्षारूपंधर्मं चरन्नुतिष्ठन्नित्यर्थः ॥ ५ ॥ मातुः शुश्रूषणे वचनकरणे च अवर्तितुं नार्हसीत्यर्थः ॥ पितुः शतगुणं माता गौरवेणातिरिच्यत इति स्मृतेरित्याशयः ॥ ६ ॥ आत्मानं त्वां प्रति राज्यप्रत्यर्पणपूर्वप्रतिनिवृत्तिं याचमानस्य भरतस्य वचः कुर्वन्नित्यर्थः ॥ ७ ॥ ८ ॥ मातापितरौ यद्वृत्तं तनये कुरुतः यादृशं पुत्रस्योपकारं कुरुतस्तान्भ्यां कृतमुपकाररूपं वस्तु यत्तन्न सुप्रतिकरं अशक्यप्रत्युपकारमित्यर्थः ॥ ९ ॥ तदेवाह ॥ यथाशक्तिप्रदानेन बालस्य जीवनार्थपदार्थभोजनशक्त्यनुरोधतः क्षीरान्नादिप्रदानेन ॥ उच्छादनं उद्वर्तनं तिलपिष्टादिना ॥ संवर्धनं क्रीडनं ॥ एतैर्यत्ताभ्यां कृतं तन्न सुप्रति

सतेहं पितुराचार्यस्तव चैव परंतप ॥ ममत्वं वचनं कुर्वन्नातिवर्तेः सतांगतिं ॥ ४ ॥ इमाहिते परिषदो ज्ञातयश्च नृपास्तथा ॥ एषु तात चरन् धर्मं नातिवर्तेः सतांगतिं ॥ ५ ॥ वृद्धाया धर्मशीलायामातुर्नार्हसि वर्तितुं ॥ अस्याहिवचनं कुर्वन्नातिवर्तेः सतांगतिं ॥ ६ ॥ भरतस्य वचः कुर्वन् याचमानस्य राघव ॥ आत्मानं नातिवर्तेस्त्वं सत्यधर्मपराक्रम ॥ ७ ॥ एवं मधुरमुक्तः स गुरुणाराघवः स्वयं ॥ प्रत्युवाच समासीनं वसिष्ठं पुरुषर्षभः ॥ ८ ॥ यन्मातापितरौ वृत्तं तनये कुरुतः सदा ॥ न सुप्रतिकरंतत्तु मात्रापित्राच यत्कृतं ॥ ९ ॥ यथाशक्तिप्रदानेन स्वाप नोच्छादनेन च ॥ नित्यं च प्रियवादेन तथा संवर्धनेन च ॥ १० ॥ सहिराजा दशरथः पिता जनयिता मम ॥ आज्ञापयन्मां यत्तस्य न तन्मिथ्या भविष्यति ॥ ११ ॥ एवमुक्तेन रामेण भरतः प्रत्यनंतरं ॥ उवाच विपुलोरस्कः सूतं परमदुर्मनाः ॥ १२ ॥ इहतुस्थं डिलेशीघ्रं कुशानास्त रसारथे ॥ आर्यं प्रत्युपवेक्ष्यामि यावन्मम संप्रसीदति ॥ १३ ॥

करमित्यन्वयः ॥ १० ॥ जनयिता उत्पादकः पिता ननु गौणः पिता यदाज्ञापयद्वनवासरूपं एवं च भवदाज्ञातः पूर्वतेनाज्ञादानात् मया चावश्यमिति प्रतिज्ञानात् ॥ भवदाज्ञयापि तदन्यथाकरणमधुनाऽत्यंतमनुचितमिति भावः ॥ ११ ॥ प्रत्यनंतरं समीपवर्तिनं ॥ १२ ॥ आर्यं प्रत्युपवेक्ष्यामि आर्यमुद्दिश्य प्रत्युपवेशनकर्म करिष्ये इत्यर्थः ॥ तच्चोपरोद्धव्यस्य गृहद्वारसमीपे कुशेषु यावत्कार्यसिद्धिनिराहारतया अवगुंठिताननस्य एकपार्श्वे नैव पार्श्वी तरपरिवृत्तिराहित्येन शयनमिति ॥ १३ ॥

अ० कां०

॥ २०८ ॥